

Indicativ și imperativ în predicare

OMILETICĂ

Pastor dr. CIPRIAN TERINTE
Lector universitar la Institutul
Teologic Penticostal din București

*„Ca unii care am lepădat meșteșugirile rușinoase și ascunse, nu umblăm cu vicleșug și nu stricăm Cuvântul lui Dumnezeu. Ci, prin arătarea adevărului, ne facem vrednici să fim priimiți de orice cuget omenesc, înaintea lui Dumnezeu.”
(2 Corinteni 4.2)*

Traditia teologică protestantă de la care ne revendicăm explică întrucâtva apetența predicatorilor penticostali pentru aplicația inflațională. Filozoful Andrei Pleșu menționa chiar „un cult protestant al datoriei și al efortului mântuitor”. Totuși, atunci când discursul pastoral devine înșiruirea torențială a unor apeluri eroice la intensificarea activismului religios, suntem într-o situație primejdioasă. Mă refer mai precis la faptul că în predicarea penticostală română predomină aplicația în detrimentul temeiului ei teologic. Fără îndoială, cea dintâi trebuie să fie nelipsită în exercițiul omiletic, dar numai ca prelungire a celei din urmă. O predică sănătoasă și consistentă este aceea care îl luminează pe ascultător cu privire la Dumnezeu, Împărăția și mântuirea oferită lumii în Hristos Domnul și numai după aceea, în lumina adevărului teologic limpede articulat, vine și chemarea la fapta pocăinței. Așadar, mai întâi indicativul, apoi imperativul. Mai întâi realitatea teologică masivă, apoi chemarea energică la înfăptuire.

De pildă, dacă îi îndemnăm pe credincioși să fie darnici, trebuie să le spunem și care este temeiul în baza căruia Dumnezeu așteaptă de la noi această virtute, anume dăruirea Lui de Sine. El S-a dat pe Sine pentru noi, de aceea și noi trebuie să (ne) dăruim pentru lucrarea Sa. Ce se întâmplă, însă, de cele mai multe ori este fie înspăimântarea ascultătorilor prin scenarii de apocalipsă iminentă – dacă nu dăruim, iată ce ni se poate întâmpla –, fie proiectarea în viitorul eshatologic a răsplătirilor divine, care, fiind cu neputință de descris, sunt percepute nebulos de către ascultători.

Un alt exemplu poate fi chemarea la unitate. Adesea, întrebarea rostită de la amvon „De ce să

fim uniți?” este urmată de confuzia nepermisă dintre cauză (temei) și scop, de aceea răspunsurile sunt formulate ca niște urmări ale unității ecleziale: „Ca să știe lumea că suntem ucenicii Domnului”, „Ca să putem face lucrarea lui Dumnezeu cu mai multă rodnicie”. Or, întrebarea „De ce?” nu trebuie să aibă drept răspunsuri o serie de urmări, ci niște cauze sau temeiuri, introduse prin conjuncții cauzale precum „deoarece”, „fiindcă”, „pentru că”. Trebuie să fim uniți *pentru că* cele trei Persoane din Sfânta Treime sunt unite în chip desăvârșit, iar Biserica este o oglindire a Sfintei Treimi pe pământ (vezi Ioan 17.11). Dar reflexul mental și verbal al enunțării unui scop în loc de temei (motiv, rațiune) este tot un simptom al echilibrului precar dintre teologie și aplicație (indicativ și imperativ) din predicarea noastră. Ceea ce răsună, însă, prea frecvent de la amvoanele noastre este apelul la înfăptuire servit ascultătorilor brusc, după citirea textului. „Sutașul i s-a închinat Domnului, dar noi mai avem oare obiceiul de a ne închina?” „Femeia păcătoasă vărsa lacrimi la picioarele Domnului, noi, însă, mai avem lacrimi în rugăciune?” În tot acest timp, teologia profundă a textului, singura care ne poate modela profilul mental după chipul lui Hristos, rămâne ascunsă ochilor noștri duhovnicești.

Înainte de a semnala două pericole majore ce ne pândesc bisericile în cazul în care prestația omiletică a slujitorilor nu se ameliorează radical în această privință, voi căuta să identific, fără a le explora în profunzime, două dintre cauzele acestui fenomen pernicios. Una dintre aceste cauze o constituie ovaționarea candidă a superficialității de către masele de credincioși sinceri. În mod inconștient, mulți dintre ascultătorii Cuvântului preferă o ascultare netruditoare pentru

În contextul în care aprobările pentru înființarea seminarului nu au fost obținute ușor, era folosită orice ocazie pentru a sărbători împreună cu oaspeți din străinătate. Prezența lor era o presiune pentru ca autoritățile să nu limiteze drepturile și libertățile obținute. În fotografie sunt prima serie de studenți, la finalul primului an de studiu, împreună cu mai mulți lideri penticostali din străinătate: din Olanda, Herman van Ameron, președintele bisericilor penticostale și președintele comitetului de organizare a Conferinței Penticostale Europene; din Norvegia, pastorul Egil Svartdahl; din Anglia, Bernard Porter, președintele Societății Evanghelice Penticostale din Anglia, John Wildrienne, director al Societății Evanghelice Europene și profesor la Seminarul Teologic din Burgess Hill. Tot din Anglia mai sunt pastorii David Woodfield și Brian Edwards, împreună cu diaconul R. Sheppard.

Lector dr. Ciprian Balaban

Pietre de aducere aminte (3)

mințile lor. Or, consistența teologică este solicitantă și uneori chiar istovitoare. De aici decurge o altă cauză a fenomenului amintit – aviditatea predicatorului după popularitate. Focurile de artificii creează o atmosferă emoțională încinsă și îi conferă predicatorului aura profetului care cheamă neînduplecat la pocăință. Vrăjiți de strălucirea succesului facil, mulți dintre slujitorii amvoanelor se complac în ipostaza de flașnete publice: coregrafia retorică este sublimă, dar conținutul teologic lipsește cu desăvârșire. Dar tocmai acest spectacol îi atrage pe adulatorii halucinați, care îi și creează oratorului relieful public de care se bucură.

Așa cum precizam mai sus, să ne oprim pe scurt asupra a două dintre urmările acestui fenomen deosebit de păgubos. Una dintre acestea, și poate

cea mai gravă, este diminuarea cunoașterii lui Dumnezeu în biserică. Să nu uităm că Dumnezeul Scripturii nu pretinde supunere de dragul supunerii, asemenea unui tiran nemilos, ci cunoașterea Lui, care să ducă la supunerea credinciosului din iubire pentru Dumnezeu. Or, nu-L putem cunoaște profund pe Dumnezeu prin simpla enumerare și bătătorire a exigențelor Sale, fără de împlinirea cărora, spunem noi, nu vom ajunge în Împărăția Sa. Această manieră de propovăduire va duce la subdezvoltarea spirituală a bisericii, deoarece ea este privată constant de contemplarea virtuților în Persoana și lucrarea lui Hristos. Numai frumusețea caracterului Său biserica Îl va urma cu adevărat pe Domnul ei.

De asemenea, în absența unui dozaj optim între teologie și aplicația care tre-

buie să izvorască din ea, misiunea predicatorului de a întipări în viețile credincioșilor valorile cardinale ale Împărăției lui Dumnezeu devine aproape imposibilă. Aș atrage atenția în mod special asupra generației tinere, care în astfel de condiții este expusă la primejdioase rătăcirii, deoarece nu dispune de un sistem de repere bine conturat. Prin repere nu înțeleg reguli și norme, ci valori, criterii și principii biblice. Acestea din urmă nu pot fi dobândite și consolidate decât prin cunoașterea caracterului lui Dumnezeu revelat în Scripturi. Faptul că vedem în bisericile noastre pănguindu-se o generație inteligentă, rafinată și însetată de cunoaștere ar trebui să ne facă mai preocupați nu de păstrarea privilegiilor noastre ecleziastice, ci de șlefuirea competențelor noastre omiletice pentru o păstorire spirituală competentă a turmei lui Hristos.

Salvat... de cel pe care îl salvase!

Cu 35 de ani în urmă, doctorul pediatru Michael Shannon s-a luptat din greu să salveze viața unui bebeluș născut prematur care avea șanse de supraviețuire de 50%. Bebelușul a cântărit la naștere mai puțin de un kilogram și jumătate, dar doctorul a stat cu el permanent, până când starea de sănătate a micuțului s-a îmbunătățit și s-a stabilizat.

30 de ani mai târziu, pe 29 martie 2011, bebelușul de atunci, Chris Trokey, ajuns medic de urgență, i-a salvat el viața doctorului pediatru.

Doctorul conducea pe autostradă, când mașina sa a fost lovită de un camion. Automobilul a luat foc, iar flăcările i-au cuprins picioarele. Dar apelul la sistemul de urgență a fost recepționat de un echipaj care se întorcea de la o altă intervenție și se afla în apropiere de locul accidentului, așa încât a ajuns în doar câteva minute. Între membrii echipei de urgență care l-au scos pe doctorul pediatru din mașina care ardea a fost și Chris Trokey.

Atunci, tânărul doctor de urgență nu a avut nicio idee că cel care îi salvase viața imediat după naștere se afla în fața lui. Doctorul pediatru a fost dus la spital și a stat internat 45 de zile, pierzând doar două degete.

La spital au stat de vorbă și Chris Trokey și-a dat seama că a participat la salvarea vieții celui care îi salvase viața.

„Este unul dintre cei mai buni pediatri pe care-i cunosc. Face asta de 42 de ani și ar fi putut să se pensioneze, dar lucrează în continuare pentru că își iubește meseria”.

„Este uimitor să-mi văd pacienții cum cresc, însă este chiar incredibil ca unul dintre ei să-ți reintre în viață exact când ai mai mare nevoie”, a declarat Michael Shannon.

Astăzi, Chris Trokey este tată, iar dr. Shannon este medicul pediatru al fiului său.

Deși pentru mulți această întâmplare este socotită un miracol, nu este de mirare: cel ce ajută viața are parte de viață, căci darul vieții rodește mereu viață!

„Aruncă-ți pâinea pe ape, și după multă vreme o vei găsi iarăși!” (Eclesiastul 11.1)